

Aulikki ja Laura Maria – Tält ja tois puolt osa 14

LML=Laura Maria Latikka

AM=Aulikki Mäkinen

AÅ=Anu Åberg

- LML - Tervetuloa kuuntelemaan uutta podcast-jaksoa! Minä olen Laura Maria Latikka, Maarian kirkkoherra.
- AM - Ja minä olen Aulikki Mäkinen, Turun tuomiorovasti.
- AÅ - Ja yllätyshenkilö Anu Åberg, Turun tuomiokirkosta kanttori.
- AM - Kiva Anu, että sinä pääsit tänne. Meille on annettu tämän jakson aihe ihan muualta. Me olemme vähän kyselleet, että mistä oikein pitäisi puhua ja meille sanottiin, että pitäisi puhua musiikista.
- LML - Kuulijan palaute.
- AM - Joo.
- LML - Joo. Ja hän sanoi, että miksi aina kun menee kirkkoon pitää olla kuorolaulua ja soittaa urkuja ja joku muu on sanonut, että aina ne virret laahaa ja aina on niin ankeata. Miksi Anu?
- AÅ - Ei kai ne sentään aina laahaa, mutta kyllä myöskin laahaa. Ja kuorolaulu on siitä minusta hyvä, että se on niin yhteisöllistä, sitä voidaan tehdä yhdessä, sitä voivat tehdä kaikki ja sitä saavat tehdä kaikki. Ja meillä kyllä löytyy seurakuntayhtymässä kaikille kuoroja. Siinä nyt on yksi hyvä syy. Urut ovat olleet kirkossa varsin pitkään, en minä näe mitään syytä miksi ne pitäisi kantaa ulos kun hyvä soitin on. Virsistä olen samaa mieltä, että osan niistä voisi repiä suoraan kirjasta pois, eivät ne ole enää tätä päivää, mutta eiköhän tässä siihenkin suuntaan taas mennä.
- LML - No hei, minun entinen työtoverini kanttori sanoi, että ei suinkaan revitä sivuja. Virsikirja on kuin kaupunki, siinä on vanhaa rakennuskantaa ja siinä on uutta, ja me haluamme se kaikki.
- AÅ - Joo, se on totta, mutta esimerkiksi nykyverbaliikka ja sanoitukset ovat vähän toisia. Tässä kohtaa aina kun joku puhuu tästä, minä siteeraan edellistä virsikirjaa, ennen tätä -86 virsikirjaa, josta vaihdettiin seuraavanlainen kuolema-aiheinen säkeistö pois. Nyt minä sen teille sanon: ”Kun ruumis hautaan heitetään ja multa mustaan peitetään, sun aartees katoaapi. Sun tavarastas riidellään, perinnöstäs kiistellään, sun kaikki unhoittaapi.”
- LML - Onko tässä jotain joka ei pidä paikkaansa?
- AÅ - Juu, ei varmaan, mutta en ole varma haluaisinko oman omaiseni hautajaisissa laulaa sitä.
- KAIKKI - Heh heh!
- AÅ - Minä haluaisin olla vähän toiveikkaampi, eikö vaan? Eli kyllä nykyään asioita sanoitetaan vähän toisin. Ehkä aikaisemmin on sanottu vähän suuremmin ja raadollisemmin, mutta nykyään ajatellaan vähän toiseen tapaan.

- LML - Mutta hei Anu, mielikuva voi kuitenkin olla tämä, että se on ankea. Ja jos esimerkiksi minun mielikuvani olisi se, kuin minä -70-luvulla seurakunnan lapsikuorosta, jos minä en vaikka olisi ollut tässä välissä tekemisissä seurakunnan kanssa, siis minä olin lapsikuoron koelaulussa aika sellaisena ala-asteisena, ja en minä päässyt sinne, mutta minä pääsin kuunteluoppilaaksi. Ja sitten minä kävin koko vuoden harjoituksissa kuuntelemaan.
- AÅ - Mutta ajattele kuinka hienoa, että pääsit kuunteluoppilaaksi! Mutta jäikö sinulla joku kurja fiilis, että sinä et päässyt?
- LML - No, totta kai! Ja sellainen, että olinpa minä tyhmä kun menin sinne. En minä nyt enää menisi kuunteluoppilaaksi. Minä sanoisin, että joko minä tulen laulamaan tai sitten minä en harrasta.
- AÅ - Aivan! Ja kyllä minusta se lopputilanne on hoidettu ei niin hyvin. Että kaikkihan eivät voi laulaa kaikkialla ja kaikki eivät voi harrastaa samoja asioita, koska jos minä menisin puunikkarikerhoon, niin siitä ei tulisi yhtään mitään. Ja ne muut kyllästyisivät minuun, se on varmaan aivan selvä. Mutta minä voisin mennä aloittelijoiden puunikkarikerhoon.
- LML - Niin, jotain tarjota sitten tilalle. Teettekö te vielä lapsille näin lapsille?
- AÅ - Anteeksi?
- LML - Teettekö te näin vielä lapsille?
- AÅ - Että laitetaan heidät vielä kuunteluoppilaiksi? Ei sentään! Ensisijaisesti kai pyritään, kun ihminen ei täysin sovellu johonkin ryhmään, yritetään löytää sopiva ryhmä ja sanotaan, että jotain tällaista on nyt tulossa, niin koetetaan löytää jokaiselle jotakin.
- LML - No hyvä.
- AM - Mitä tapahtuisi jos urut otettaisiin pois? Jos soitettaisiinkin vain pianolla tai siellä olisi orkesterisottimia, bändi tai...? Äläkä nyt ajattele pelkästään Tuomiokirkkoa vaan yleisemmin tätä asiaa. Eikö silloin lähestyttäisi aika paljon sitä maailmaa, jossa tavallinen ihminen oikeasti on?
- AÅ - Juu, minä uskon, että kyllä. Mutta sitten minä luulen, että niitä urkuja vähän kaivattaisiin. Ja kirkko, se on jotakin mihin tullaan siksi, että siellä on vähän erilaista. Ja että siellä ihminen voi kohdata jonkun tunnelman, pyhän. Ei sinulla ehkä ole olohuoneessa, ainakaan täällä Laura Marian olohuoneessa näytä olevan urkuja. Eli tavallaan siellä on jotain erikoista, joka koskettaa ja osuu ihmiseen johonkin. Niitä tullaan myös kuuntelemaan paljon.
- LML - Onko joskus ollut hautajaisia, joissa olisi pyydetty ettei soiteta urkuja? Tai kristillistä siunausta?
- AÅ - En muuten muista. Hautajaisissa eipä ole ollut, mutta joskus on ollut häät, joissa jopa niin, että Tuomiokirkossa on haluttu, että soitan vain flyygelillä, kyllä se minulle käy. Mutta eipä juuri.
- LML - No mitä jos reformaatio olisi nyt ja virsilaulu alkaisi, niin miten sitä sitten säestettäisiin?
- AÅ - Kyllä voitaisiin säestää uruin, mutta voitaisiin säestää kitaroin ja huiluin, ties mitä. Toivottavasti olisi rohkeus keksiä vaikka mitä. On tietysti ollut aika just mainitsemallasi -70-luvulla että ikään kuin ei ole ollut lupa keksiä tai urut ovat ainoa uskovainen soitin. Harmonikkakin on jo pikkuisen syntisempi tapaus. Niin että kyllä minä ajattelen, että

nykyään on rikkaus löytää ja keksiä, ja urut on yksi soitin niiden muiden soittimien mukana ja se on tietysti kirkon upea rikkaus, mistä pitää kiinni pitää, tietysti.

- AM - Minusta yksi vaikea asia on joka liittyy virsiin, ehkä myös urkuihin, mutta että virsisanoituksiin, sehän ei ole aina niin, että vanha virsi on huono, meillähän on valtavan upeita vanhoja virsiä, jotka soivat vieläkin. Että lyriikkahan ja sävelmät ja melodiat ovat sellaisia, että jotkut kestävät aikaa ja jotkut eivät. Mutta yksi käppi, joka tulee tähän on se, että se maailma, jossa me rippikoulussa olemme ja musisoimme, on niin kaukana siitä maailmasta joka on jumalanpalveluksen maailma sekä niiden laulujen näkökulmasta, joita lauletaan että niiden melodioiden ja soittimien näkökulmasta. Ja minusta tämä kasvaa koko ajan, koska ihmiset vieraantuvat klassisesta musiikista. Se on varmaan totta mitä sinä sanot, että osa ihmisistä kaipaavat sitä, että kirkossa on ihan erilaista. Mutta minä väitän, että osa kaipaavat niitä tuttuja lauluja, joita siellä riparilla ja nuotiolla ja iltaohjelmissa laulettiin.
- AÅ - Minä ajattelen, että enää nykypäivänä, ainakaan minä itse en halua laatikoida asioita niin että on klassinen musiikki ja kevyt musiikki, ei, se on kyllä tosi vanhaa ajattelua. On erilaisia musiikkityylejä. Niitä voidaan parhaimmillaan sekoitella ja niistä voidaan rakentaa hyviä juttuja. Joka tapauksessa on selvää, että jos tilaisuuden draaman kaari ei kanna, olkoon se sitten kitaralla tai ihan millä tahansa, sillä ihanalla kitaralla soitettu, niin sehän ei kanna jos se ei kanna. Sitten taas uruilla toteutettuna kun tehdään hyvin, uskon, että se kantaa. Mutta nuorten kanssa se vaatii vielä enemmän panostamista ja jotakin tähän päivään tuomista. Ei tässä nyt ole pitkä aika, kun vihkimusiikiksi soitettiin jotain kovin elokavasävelmällistä. Minä en nähnyt siinä mitään pahaa ja minä soitin. Minä soitan kaiken mitä minä osaan, jos se ei ole jotenkaan täysin kirkon sanoman vastaista. Mitenkähän minä tähän vihkiasiaan pääsin...? Jotenkin sillä tavalla että...
- LML - No, varmaan se tuttuus, onko tuttua vai vierasta.
- AÅ - Joo, enemmänkin pitäisi ehkä olla sitä tuttua ja sitten aina välillä vierasta. Jos aina lauletaan Maa on niin kaunis niin jopa sinä kyllästyit ja minä kyllästyin. Eli kyllä meillä täytyy olla sitä valinnanrikkautta, ja siitähän se musiikin riemu juuri tulee, eikö?
- LML - Niin.
- AM - Minun entinen kirkkoni oli tietysti moderni kirkko ja se oli hyvin erilainen kuin Tuomiokirkko, mutta siellä meidän kanttori teki paljon niin, että riippuen siitä mitä laulettiin, hän vaihtoi sen jumalanpalveluksen aikana, hän oli uruissa ja saattoi soittaa flygelillä myös, riippuen siitä mikä oli se. Ja hän teki tosi tyylikkäästi sen, se kaari kantoi, se ei ollut kökköinen, vaan se oli oikeasti niin kuin ajateltu. Onko tämä sinusta mahdollon ajatus, vaikka Tuomiokirkkoa ajatellen?
- AÅ - Ei missään tapauksessa! Sekä Maarian kirkossa että Tuomiokirkossa on tosin välimatkaa, sellainen fyysinen ulottumattomuus voi olla joskus hankala. Sieltä sadan metrin aidat kun tullaan urkuperältä alas, niin kyllä se nyt vielä tässä kunnossa tulee Isä meidän aikana, mutta ei paljon muuta, siihen tarvitaan tietty siirtymisaika. Sama Maariassa.
- LML - No, Maarian kanttori ehtii ja tekee tyylikkäästi sen.
- AÅ - Niin, teillä on pikkuisen lyhyemmät käytävät, että sieltä kerkiää.
- LML - Ja suunnittelee, että siellä on sellainen väli sitten.

- AÅ - Joo, on ihan mahdollista. On tietysti myös niin, että ihan vierekkäin en tyyllisesti laittaisi ihan erilaisia asioita musiikillisesti, koska sitten se on sillisalaatti. Ne voivat olla eri aikakausilta, ne voivat olla täysin, mutta niillä täytyy olla joku punainen lanka. Ja siitä tulee kuulijalle se ymmärrys, että tämä olikin ehkä hyvä. Ja se on jotain sellaista tiedostamatonta, mikä meidän ammattilaisina, sekä pappien että kanttorien täytyy pystyä löytämään ja havaitsemaan, että tässä on jokin punainen lanka, vaikka läsnäolija ei siitä tietoisesti tietäisi.
- LML - Näistä veisuista ja lauluista vielä, että kun minä olen pitänyt rippikoulua, minä olen ihan viimeiseen asti huolehtinut siitä, että tutuimmat virret lauletaan siellä, ja opetellaan, että jos on käynyt rippikoulun niin tietää Maa on niin kaunis ja jonkun muunkin, eikä vain Jumalan kämmenellä, jonka on oppinut jo ennen rippikoulua. Mutta meillä on oikeasti työntekijöitä, jotka eivät ajattele tästä, että se olisi tärkeätä, joille itsellekin lähinnä ne muut laulut ja nuoren seurakunnan veisut ovat tärkeitä ja he opettavat niitä. Silloin se, joka on käynyt rippikoulun saa evääkseen ne, ja se on ihan hyvä, mutta se ei tuo jotenkin mukanaan sitä, että olisi osallinen siitä virsiperinteestä niissä elämäntilanteissa, joissa niitä käytetään. Onko näin?
- AÅ - On varmaan. Ja sitten on myöskin kysymys vähän niin, että miten asia tarjoillaan. Tässä meillä on muuten ihanat aamukahvit ja croissantit, nämä ovat kauniisti tarjolla, ja se on heti vielä hirveän paljon herkullisemmän näköinen, eikö? Jos se säästys onkin vaikka vähän raikas ja tuore ja vetävä, meillä on aika kivoja kokemuksia useammastakin piispallisesta vihkimisestä, myös tuomiorovastin virkaanasettamisesta, että vanhoja virsiä tarjoillaan ”uudella puvulla”, tehdään joku kiva uusi säästys tai kiva uusi jippo ja ihmisethän tykkää kovasti. Just tehtiin joku virsi klezmer-tyyliin ja siitä tuli tosi kiva.
- LML - Niinpä, epäilemättä. Mielikuva on kuitenkin varmaan se laahaava kun sanotaan virsi?
- AÅ - Meillä on aika paljon varmaan historian painolastia kanttoreilla myöskin, ja se muuttuu vaan pala palalta. Ja siinä itselläkin asennekasvatuksen paikka itseni kanssa, saan kasvattaa itse itseäni, että muistaa sen, että se mikä on minun mielestäni hienoa, voi toisen mielestä olla todella huonoa. Hah hah!
- LML - Sitten minä mietin sellaista kuin luterilaisuus. Meidän musiikkiperinteeseen tai ylipäänsä tyylijaperinteeseen voidaan ottaa aika monenlaista. Sitten meillä on tämä sisarkirkko, ortodoksinen kirkko, jossa tyyli on yksi ja sama vuosisadasta toiseen, ja se on heille arvokasta. Meillä on ihan omassa perinteessä tämä, että ei ole välttämättä niin että täytyisi alunperin olla hengellinen sävelmä tai nykyään voi sanatkin jo olla, että jos ne pystyy tulkitsemaan hengellisesti niin se kelpaa. Mutta onko siinä jotain tällaista myöskin, että kun me olemme tämä enemmistö kirkko, joka on sellainen yleisuskonnollinen laitos, johon kaikki mikä ei kuulu muualle niin voi tulla tämän katon alle?
- AÅ - Yleislaari.
- LML - Niin, yleislaari. Toisaalta minä ajattelen, että kyllä luterilaiset kirkot varmaan suurimmassa osassa maailmaa kun ovat ihan pieniä vähemmistöjä niin, kyllä sielläkin on varmaan tätä moninaisuutta, vai miten mahtaa olla?
- AÅ - Hurjia kysymyksiä! Kyllä tämä on varmaan sellainen sulattamo meillä, mihin mahtuu hirveän monenlaista ja minun mielestäni se on tosi kiva. Saa olla, saa tulla ja silti arvostan muiden kirkkojen perinteitä äärimmäisen suuresti, ja tykkään ihan hirveästi ortodoksien liturgiasta ja monesta tällaisesta. Tässä omassa ja omassa työssäni tämä sulattamo on mahtava asia. Ja

myöskään ihmisen hengellisyyttä ei pitäisi mennä kahlitsemaan sillä lailla, että sitten jos siinä sanotaan Jumala niin sitten se on niin kuin totta ja sitten se on oikea ja uskonnollisesti kirkkoon hyväksyttävä laulu. Ihmiset kokevat asiat niin eri tavalla ja heillä on minusta siihen myös oikeus. Meidän tehtävä on sitten tietysti katsoa, että kuitenkin meidän asia ja hieno sanoma pysyy esillä sillä tavalla kuin nykyihmiselle se tarpeen on. Mutta nykyaika on niin vaativa, että en menisi ihmisille laatimaan kauheasti uskonnollisia rajoitteita, että sinun pitää laulaa tällaista tai tällaista. Oikeasti on ehkä varmaan sellainen sydämen asenne, mutta tämä on nyt minun ajatukseni.

- AM - Minä luulen, että se on hyvin luterilainen ajatus, koska luterilaisuuden yksi keskeinen tunnusmerkki on yhteinen laulu. Vaikka kansankielinen saarna, mutta sen lisäksi tämä yhteinen laulu ja siihen osallistuminen, sitä voi jokainen tehdä. Ja virsikirja han oli ihmisten ainut kirja, ensimmäinen ja ainut kirja monille ihmisille, se oli heidän rukouskirjansa, ja sen takia virsillä on niin valtava merkitys. Ehkä me sen takia puhumme tässä lauluista ja virsistä, että mikä on se mikä nykyihmistä resonoi. Ja minä ajattelen, että se on aivan huikeata miten meillä ja myös varmaan Maariassa kanttorien ammattitaito riittää siihen miten tehdään sovituksia ja miten niistä saadaan eläviä. Mutta se on aika työläs prosessi tehdä joka sunnuntai niin, ja siitä minä ehkä ajattelen se mielikuva tulee, että on näitä highlighteja, joissa todella kaikki on niin ihanaa ja myös kaikki vanha kuulostaa modernilta, mutta sitten meillä on myös paljon tavallista sunnuntaita, sellaista arkista leipää eikä kaikkeen voi panostaa samalla lailla, ei kenelläkään ole aikaa siihen.
- AÅ - Joo, joka päivä ei voi syödä kakkua.
- LML - Miksei?
- AÅ - Hyvät tarjoilut on ainakin täällä! Se on ihan totta. Minun mielestäni meidän ihmisten pitää jollain tietyllä tavalla myöskin henkisesti kestää se, että joka päivä ei ole juhlapäivä. On tavallisia päiviä, ja se on ihan ok. Ja on ihan ok olla tavallinen ihminen ja kuunnella tavallista musiikkia. Ja sitten jonain päivänä saa kakkua.
- LML - Hei, mitä musiikkia sinä kuuntelet?
- AÅ - Minä en aina hirveästi kuuntele musiikkia, minä pistän kaiken kiinni kun tulee. Mutta jos minä kuuntelen, se riippuu ihan myöskin siitä mihin suuntaan minä haluan omaa fiilistäni viedä.
- LML - Miksi sinä et kuuntele?
- AÅ - Aika paljon tulee tuotettua itse ja korvat ovat täynnä. Mutta sitten jos minä haluan kuulla jotain tosi, tosi hurjaa, mulla on oikein synkkä mieli ja minä haluan synkentää vielä niin minä kuuntelen Sostakovitsin kymmenettä sinfoniaa. En suosittelen, jos haluatte pysyä iloisina, heh heh! Mutta sitten minä saatan kuunnella kansanmusiikkia, minä voin pistää Stingiä soimaan, ihan mitä vaan. Ehkä nykyään aika paljon tuollaisia isoja sinfonioita, koska niissä on isoa soundia ja minä siitä tietysti nautin. Tai sitten minä saatan laittaa ihan randomisti mitä tahansa Spotifysta itselleni, että ai nyt tuli tällainen, mikäs tämä on? Voi löytyä ihan älyttömiä helmiä. Mitäs musiikkia sinä, Aulikki, kuuntelet?
- LML - Niin.
- AM - No, minä kuuntelen myös aika mixiä, minä kuuntelen jonkun verran myös klassista. Se on tullut työn myötä oikeastaan. Sitä kuuntelee työkseen, niin sitä oppii kuuntelemaan jotenkin

sitä. Mutta kyllä minä enimmäkseen kuuntelen, tällä hetkellä minä olen aivan koukussa Maija Vilkkumaan uusimpaan albumiin, joka on aivan ihana! Se on sellainen voima-albumi, minusta se on uskomattoman hieno! Mitäs sinä kuuntelet, Laura Maria?

LML - Minä en myöskään kuuntele, ja minä tunnistan myös sen, että työn myötä on alkanut kuunnella klassista varmaan, mutta en niin, että minä juurikaan tai oikeastaan koskaan laita klassista soimaan. Jos radiosta tulee, voin kuunnella, mutta useimmiten laitan kiinni. Minulla on ehkä yksi tällainen voimakas kokemus, missä oli tunnelmaan (liittyvä) musiikki ja se oli myöskin tämä mainittu Spotify. Minä olin tulossa tätini hautajaisista, minä ajoin yksin, se oli korona-aikaa, ja olin siunannut hänet ja olin sillä lailla ollut aina tekemisissä hänen kanssaan että tunsin hänet. Se oli tietysti aika raskas ja intensiivinen tilanne. Hän oli siis iäkäs ja pitkään sairastanut, että siinä ei ollut mitään järkyttävää, mutta se tilanne oli, että minulla oli kahden tunnin ajomatka ja minä laitoin soimaan sen kappaleen, jonka hänen sukulaisensa oli laulanut kirkossa siunauksessa. Se oli varmaan Mun sydämeni tänne jää. Sitten se algorytmi alkoi tunnistaa mikä minun tunnetilani oli, ja se oli niin osuva, että ensimmäisen tunnin tai puolitoista minä vaan kuuntelin niitä kappaleita, ja ne olivat toinen toisensa jälkeen juuri sitä mitä minä tarvitsin.

AÅ - Joo, joo.

LML - Ja se oli ainoa mitä minä pystyin tekemään, minä en jaksanut oikein olla hiljaa yksin kaiken sen kanssa enkä kuunnella muuta kuin just sitä. Se oli hieno kokemus, että se näin toimi, mutta minä en itse ole sellainen henkilö, joka käyttää tunnetiloihin sopivaa musiikkia. Minusta kuitenkin tuntuu, että enemmistö ihmisistä kuuntelee musiikkia.

AÅ - Minä haluaisin palata vielä tuohon, kun puhuimme vanhoista virsistä ja muista, niin minä en haluaisi polarisoida asioita kauheasti, että tavallaan meillä olisi ongelma. Ei meillä ole ongelmaa! Meillä on ihana historia ja traditio, jota me voimme vaalia. Me voimme vaalia sitä hyvin tai huonosti, ja sitten meidän työntekijöiden ja kaikkien ihmisten tehtävä on sitä kauniisti kantaa. Ottaa sieltä se mikä hyvää on ja jättää se mikä vanhanaikaista ja toimimatonta on. Eli jos olen puhunut jotenkin modernilla äänellä virsistä, niin minä haluan sen verran vetää takaisin, että onhan se ihan tavaton aarrearkku! Mutta se arkku pitää avata ja katsoa mitä siellä on, ja jättää ne hirveät ruumisvirret, joista minä jo mainitsin, jos niitä ei halua kuunnella. Eli tarkastella sitä kriittisesti. Ilman muuta, minä uskon, on aika pian tulossa jonkinlainen reformaatio virsikirjankin kohdalle, koska kun nykyään virsikirjaa selaa ja valitsee virsiä, niin huomaa, että en tänä päivänä ajattele asioista näin, ja ne jää sitten valitsematta. Mutta ei ole ongelmaa.

LML - Kuinka monta virttä tavallinen suomalainen tuntee?

AÅ - Tämä olisikin hyvä kysymys. Joitakin kymmeniä, helpolla minä väitän että viisikymmentä.

AM - Sinulla on kyllä optimistinen käsitys!

AÅ - No, kun me rupeamme ottamaan, tunnetkos Herra kädelläsi, sitten tulee Maa on niin kaunis, Hoosianna, Enkeli taivaan...Siinä on jo neljä. Näitä löytyy lopulta aika paljon sitten lopulta.

LML - Onko niissä samoja säveliä, jos sen laskee?

AÅ - Ei, ei kun tämä perustuu tämä ajatus siihen, että me teimme eräiden rouvien kanssa tällaisia virsimerkkejä. He halusivat suorittaa Kirkkomusiikkiliiton virsimerkkejä ja heille löytyi

ikään kuin "ilmaisia" virsiä jo viisikymmentä. Heidän piti kaksi ja puolisataa osata, he halusivat niin paljon osata, niin viisikymmentä löytyi heittämillä jokaisen rouvan laariin. Ne olivat perusvarastossa.

AM

- Mutta minä ajattelen, että silloin kun me olemme toimituskeskustelussa, ennen kaikkea hautajaisissa ja keskustellaan virsivalinnoista, niin kirjo on tosi laaja. On perheitä, joissa tunnetaan virsiä, halutaan laulaa ja siellä on jotain toiveita heti. Ne voivat olla tuttuja, joskus vähän tuntemattomanpiakin, mutta yleensä tuttuja, mutta he tuntevat tietyn määrän virsiä, että he sanovat että näistä (valitaan). Mutta minusta on kyllä myös paljon perheitä, joissa ihmiset sanovat että minä en tiedä yhtään virttä. Sitten kun ajattelee, että nämä virret ovat tuttuja, joitain yksittäisiä, Päivä vain ja hetki kerrallansa tai jotain vastaavaa, niin he sanovat, että en ole ikinä kuullutkaan. Sen takia minun kuvani on paljon pessimistisempi. Se on minusta sääli, koska yhdessä laulaminen on jotain niin voimaannuttavaa, yhteisöllistä ja meidän kirkon omaa, että sitä kannattaa vaalia. Ehkä se myös vaatii sitä, että täytyy todellakin miettiä mikä sopii aina minnekin ja kenelle.

AÅ

- Juu, ja minusta on ihan ok jos ei tunne virsiä, se on ihan ok, ei tarvitsekaan tuntea kaikkea. Ei se ole mikään ihmisen peruspakko, että sitten olet kunnon kansalainen kun tunnet kymmenen virttä, heh heh! Olisihan se ihan hirveätä, ajattele nyt! En minäkään tunne jotain ompelumuoteja! Heh heh!